

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Departament Rynków Rolnych i Transformacji
Energetycznej Obszarów Wiejskich

Warszawa, 17 marca 2024 r.
znak sprawy: DRE.pr.071.21.2024

Pan

Andrzej Półrolniczak

Przewodniczący Zgromadzenia Ogólnego Krajowej Rady Spółdzielczej

Dotyczy: pisma z dnia 20 lutego br.

Szanowny Panie Przewodniczący,

w nawiązaniu do pisma z dnia 20 lutego br. dotyczącego apelu KRS o rozwiązanie problemu napływu produktów rolnych z Ukrainy oraz wymogów Europejskiego Zielonego Ładu Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi informuje, że od połowy kwietnia 2023 r. obowiązuje zakaz importu z Ukrainy do Polski pszenicy, kukurydzy, rzepaku i słonecznika, a od połowy września 2023 r. także niektórych produktów ich przetwórstwa. Będzie on utrzymany do czasu wypracowania ze stroną ukraińską nowych zasad handlu, dzięki którym handel wrażliwymi produktami rolnymi z Ukrainą, nie będzie powodował pogorszenia warunków gospodarowania polskich rolników.

Obecnie dozwolony jest wyłącznie tranzyt ww. produktów z Ukrainy przez terytorium Polski, pod warunkiem, że tranzyt ten zakończy się w portach morskich w Gdańsku, Gdyni, Świnoujściu, Szczecinie lub Kołobrzegu lub poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Tranzyt ukraińskich produktów przez terytorium Polski jest szczegółowo monitorowany przez Krajową Administrację Skarbową (m.in. geolokalizatory), po to aby produkty te faktycznie docierały do miejsc przeznaczenia poza terytorium Polski.

Ponadto informujemy, że Polska zabiega na forum Unii Europejskiej o wprowadzenie ograniczeń w przywozie produktów rolno-spożywczych z Ukrainy. W odpowiedzi na postulaty Polski i innych krajów UE o podobnym stanowisku, 31 stycznia br. Komisja Europejska zaproponowała zmianę przepisów dotyczących zawieszenia ceł przywozowych i kontyngentów na ukraiński wywóz do UE (ATM) na kolejny rok (tj. od 6 czerwca 2024 r. do 5 czerwca 2025 r.), tak aby wzmocnić ochronę wrażliwych unijnych produktów rolnych. Dla najbardziej wrażliwych produktów, takich jak np. cukier, jaja, drób Komisja zaproponowała limit na bezcłowy przywóz - hamulec

Departament Rynków Rolnych i Transformacji
Energetycznej Obszarów Wiejskich
ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa
+48 22 623 18 45

sekretariat.dre@minrol.gov.pl
www.gov.pl/rolnictwo

bezpieczeństwa, który ustabilizuje import do UE z Ukrainy na średnim poziomie z lat 2022 i 2023.

Oznacza to, że w przypadku przekroczenia tej wielkości importu, wprowadzone zostaną ponownie cła importowe. Propozycje te idą w dobrym kierunku, niemniej jednak Polska zgłasza na forum UE postulaty ich modyfikacji, aby proponowany mechanizm jeszcze lepiej chronił wrażliwe sektory. Polska postuluje m.in. przyjęcie innego okresu referencyjnego (2019-2021) lub (2020-2022) zamiast proponowanego przez Komisję Europejską okresu 2022-2023, co spowodowałoby obniżenie progu, powyżej którego następuje przywrócenie przez Komisję ceł. Postulujemy również, aby KE wystąpiła z inicjatywą wdrożenia proponowanego mechanizmu przywracania ceł nie czekając na wejście w życie nowego rozporządzenia ATM w czerwcu br.

W związku z tym, że produkcja zbóż w Polsce w ostatnich latach jest rekordowa, znacznie przekraczająca krajowe zapotrzebowanie, podejmowane są działania w celu zwiększenia możliwości wykorzystania zboża produkowanego w Polsce na inne cele niż spożywcze. Dzięki wprowadzeniu w Polsce europejskiego standardu benzyny E10 od 1 stycznia 2024 r. zwiększyło się zapotrzebowanie na kukurydzę o dodatkowe około 400-500 tys. ton rocznie. Rozbudowywana jest również infrastruktura transportowa, drogowa i przeładunkowa w Polsce oraz trwa współpraca z eksporterami, dzięki czemu możliwe jest zwiększanie eksportu zbóż z Polski do historycznie wysokich poziomów.

Rolnicy wspierani są także w budowie silosów i magazynów zbożowych w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności. Daje to ponad 1 milion ton dodatkowej pojemności magazynowej.

Biorąc pod uwagę skalę importu produktów rolnych z Ukrainy do Polski nie można zapominać o eksporcie towarów rolnych z Polski na Ukrainę. W 2023 r. wyeksportowano m.in. warzywa i przetwory warzywne o rekordowej wartości 149 mln euro oraz produkty mleczne (głównie sery i twarogi) o wartości 114 mln euro.

Niezależnie od powyższego trzeba pamiętać, że Rosja jest bardzo dużym producentem zbóż – trzecim na świecie po Stanach Zjednoczonych i Unii Europejskiej. Zgodnie z danymi Międzynarodowej Rady Zbożowej w sezonie 2023/2024 wyprodukowała 134 mln ton zbóż (140 mln ton w sezonie 2022/2023), w tym 90 mln ton pszenicy, eksportując aż 30% z nich. Rosja wprowadza na rynek zboża po najniższych na świecie cenach, co wywołuje presję na ceny zbóż na całym świecie i wpływa na pogorszenie warunków gospodarowania producentów zbóż.

Odnosząc się do kwestii Europejskiego Zielonego Ładu (EZŁ) jest to strategia ogłoszona w 2019 r., której celem jest przekształcenie UE w sprawiedliwe i prosperujące społeczeństwo żyjące w nowoczesnej, zasobooszczędnej i konkurencyjnej gospodarce, która w 2050 r. osiągnie zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych. Strategia EZŁ nie formułuje konkretnych celów dla sektora rolnego, aczkolwiek wymienione w niej wyzwania dotyczą także rolnictwa, a dokument odnosi się do roli, jaką ten sektor powinien odegrać w realizacji celu na 2050 r.

W 2020 r. Komisja Europejska (KE) opublikowała strategię: „Od pola do stołu” i w zakresie ochrony bioróżnorodności - dwa dokumenty, które uszczegółowiły kierunki działań, jakie powinny być obrane w sektorze rolnym w celu wdrożenia założeń EZŁ. Z uwzględnieniem tych założeń przyjęte zostały przepisy dotyczące Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) na lata 2023-2027, a na ich podstawie każde państwo członkowskie przygotowało Plan Strategiczny dla WPR na lata 2023-2027 (PS WPR 2023-2027).

Obecnie - w związku z trudną sytuacją ekonomiczną, w jakiej znaleźli się rolnicy - na forum UE toczą się prace z udziałem państw członkowskich nt. możliwych zmian i uproszczeń w zasadach wdrażania przepisów WPR.

MRiRW jest aktywnym uczestnikiem tej dyskusji. Podczas debaty o sytuacji kryzysowej w rolnictwie, przeprowadzonej na Radzie UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa w dniu 26 lutego 2024 r., Minister RiRW przedstawił najważniejsze propozycje uproszczeniowe, zarówno te krótkoterminowe, jak i długoterminowe.

Należy podkreślić, że sytuacja rolników jest skomplikowana i wymaga natychmiastowej reakcji. Swoje propozycje przedstawiła również KE - Polska w pełni popiera proces uproszczeń zapoczątkowany przez KE. Zdaniem Polski, należy dać rolnikom jasny sygnał, że wprowadzone zostaną uproszczenia przepisów, a niektóre najbardziej obciążające rolników wymogi zostaną wycofane. Z tego względu Minister RiRW apelował do Komisji Europejskiej o wprowadzenie w 2024 r., podobnie jak to miało miejsce w 2023 r., derogacji od normy GAEC 7 (zmianowanie) i normy GAEC 8 (ugorowanie gruntów).

Ponadto, Polska przedłożyła do KE wnioski o zatwierdzenie zmian do Planu Strategicznego WPR na lata 2023-2027, m.in. w zakresie poniższych norm warunkowości: (i) norma GAEC 6 (minimalna pokrywa glebowa) i (ii) norma GAEC 7 (zmianowanie).

Zmiany te w dużej mierze odpowiadają na potrzeby rolników wyrażane podczas protestów, gdyż dotyczą takich wymagań, które mogą wpłynąć na ograniczenie produkcji. Należy zaznaczyć, że polskie propozycje zmiany PS WPR 2023-2027 nie wymagają zmiany rozporządzeń bazowych lub wykonawczych. Zmiany te nadal oczekują na decyzję KE o ich akceptacji.

Dla Polski najważniejszy jest przegląd i korekta tych wymagań w ramach warunkowości (normy i wymogi), które wpływają na wielkość produkcji - są to normy: GAEC 6 (pokrywa glebowa), GAEC 7 (zmianowanie) i GAEC 8 (ugorowanie 4% gruntów ornych). Obowiązek ugorowania 4% gruntów ornych wynikający z normy GAEC 8 jest przykładem nadmiernych i niezrozumiałych obciążeń nakładanych na rolników. Norma GAEC 8 powinna zostać usunięta z obowiązkowej warunkowości i wprowadzona jako dobrowolne działanie dla rolników (np. jako ekoschemat). Minister RiRW wnioskuje też na forum UE o odstąpienie od stosowania sankcji za nieprzestrzeganie norm warunkowości, jeżeli wynika to z trudnej sytuacji panującej obecnie na rynku. Ponadto, Polska zaproponowała szereg innych uproszczeń w ramach WPR.

Jak wynika z zapowiedzi KE, podsumowaniem prowadzonej obecnie dyskusji nt. uproszczenia WPR i zmniejszenia obciążeń administracyjnych nakładanych na rolników, ma być projekt zmiany unijnego rozporządzenia 2021/2115 (1), mający na celu uproszczenie przepisów w zakresie warunkowości i ekoschematów. Projekt ten powinien zostać przedstawiony przez KE w najbliższym czasie.

Z wyrazami szacunku

Waldemar Guba
dyrektor
Departament Rynków Rolnych i
Transformacji Energetycznej
Obszarów Wiejskich
/podpisano elektronicznie/